

Sara Skaarup: Sort sommer, Daneklærerforeningen, FFF,

Jonas og 27 andre unge ankommer til en sommerlejr, der er noget anderledes end de fleste af den slags lejre. Ingen fælles arrangementer og pligterne indskrænker sig til madlavning og oprydning. Hver søndag aften får nogle af lejrdelegerne en nøgle, som gør dem udvalgte til komme på ferie til Sunny Beach, Bulgarien. Lækkert, men noget synes at være galt. Jonas og de andre begynder at lede efter årsagen til, at unge er havnet på lejren, og hvad der sker med de udvalgte for slet ikke at tale om dem, der bliver tilbage i lejren. Dem, der ingen gylden nøgle er til. Usikkerheden hos Jonas og de andre i lejren forplanter sig snigende til læseren. Jonas kæmper mod lejrlederne Mor og Far og hans kamp om indsigt bliver en kamp om indsigt i ham selv.

Undervisningsideerne tager udgangspunkt i elevernes oplevelse af romanen, men også i, at de læser den forholdsvis tæt. I hvert fald med henblik på nogle af elementerne i romanen. For at kunne afdække, hvad der ikke bliver fortalt, som synes at være et virkemiddel, der konstituerer spændingen, skal de læse tæt på det, der faktisk står.

God fornøjelse med undervisningen i en god ungdomsbog. Ideerne til undervisning er netop ideer, ikke færdiglavede time til time opgaver.

Undervisningsideerne er lavet af Kurt Thybo sammen med daneklærerne Anja Thingvad og Susanne Korsgaard Knudsen og 8.a-8.b på Haderup skole, Herning efteråret 2011

*Hvad skal eleverne lære?
Hvad skal eleverne lave?*

Fælles Mål 2009

Udvalgte trinmål for dansk 9. klasse som kan opfyldes gennem arbejdet med *Sort sommer* ud fra de tanker og opgaver vi har udformet.

Læse skøn- og faglitteratur hurtigt og sikkert

gøre rede for samspillet mellem tekst, genre, sprog, indhold og situation

forholde sig analytisk og vurderende til sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i egne og andres tekster

vise indsigt i – og kunne anvende et bredt udsnit af genrer

fortolke, vurdere og perspektivere tekster og andre udtryksformer ud fra såvel umiddelbar oplevelse som analytisk forståelse

gøre rede for og beherske betydningen af sproglige og stilistiske virkemidler

gøre rede for både genrer og enkelte forfatterskabers særpræg

Forslag til litteraturundervisning

Før vi læser *Sort sommer* - fælles

Billede på smartboard eller lærred af forsiden med titel, forfatter og billede

Opgave til klassen:

Skriv tre ord ned, du kommer til at tænke på, når du ser forsiden.

Hvad tror du, bogen handler om?

Hvad forventer du dig af bogen?

Fælles opsamling.

Anslag og præsentation

Oplæsning af de første sider – eleverne sidder med papir/hæfter og skriver stikord ned undervejs. Notaterne kan dreje sig om anslag og præsentation (sted, personer og konflikt)

Anslag – i første kapitel (Ankomst)

Jonas – størrelse – slik – mor – hvilke spor

Præsentation

Jonas – hans mor – Jonas' hold (Mille, Kenny, Patrick, Annabell, Fighter, Nina – lejren – Mor og far (pionererne)

Lejren: Nye Begyndelser – Ungdoms Initiativet – regler – mor og far – lejr sangen – udvælgelsen til Sunny Beach (Bulgarien)

Hverdagene – spil, madturnus, + ingenting.

Lejr – versus omverden; den er ikke-eksisterende (ingen radioer, ingen tv, ingen aviser) – de unge må ikke have mobiler, mp3'ere eller lignende med.

Anslaget og præsentationen varer frem til og med den første søndag på lejren (s. 63) og kan med fordel læses op (det tager med opklarende og støttende spørgsmål ca. 60 min)

Mens de læser

Hvad skete i de første kapitler?

Samtale om de første kapitler – den første uge på lejren

Opgavemuligheder til eleverne her:

Sig nogle ord om de vigtigste personer på lejren: Jonas, Mille, Patrick, Nina, Annabell, Mor og Far. Hæng 'personerne' på opslagstavlen

Hvad er der på spil i lejren?

Hvad sker der med de udvalgte?

Hvordan bliver de unge udvalgt?

Hvad sker der med de unge, der bliver i lejren?

Hvad sker der i resten romanen?

Skriv hver især en tekst på ca. ½ A-4 side, hvor I fortæller hvad I tror der sker i lejren med Jonas og de andre og hvad det 'ender' med? (læreren samler alles svar ind til senere brug)

Læreren introducerer læsning af resten af romanen:

Resten af bogen læses individuelt med opgaver

Læs resten af romanen

1. læs fra Kulde – mandag d. 8. juli 0845 (side 64) til og med Varme søndag d. 14. juli kl. 0830 (side 93)

Skriv hver især de vigtigste 5 stikord ned til dette afsnit – sæt jer sammen i grupper på 4 og diskuter jeres stikord og skriv 5-10 ord, I mener karakteriserer det væsentligste i afsnittet. Sæt gruppens stikord til afsnittet på opslagstavlen

2. læs fra Drøm – mandag d. 15. juli kl. 0820 (side 94) til og med Hedebløge – søndag d. 21. juli kl. 1700 (side 156)

drengene: skriv stikord om Jonas – hvordan udvikler han sig, hvad er hans projekt, hvad skræmmer ham, ...?

piger: skriv om Mille og Annabell - hvordan udvikler de sig, hvad er deres projekt (især Milles)?

I klassen: drengene fortæller deres stikord om Jonas og pigerne fortæller deres om Mille og Annabell. Pigerne og drengene må kort kommentere hinandens opfattelser (helst kun en sætning hver)

3. Læs resten af bogen

Ingen specielle opgaver til læsningen

Efter læsning af romanen.

Hvad skal samtalen og arbejdet med bogen tage afsæt i og komme lidt dybere i?

Læreren kan vælge forskellige nedslagspunkter:

Personer

Opfølgning på opgaven tidligere om de vigtigste personer; Hvad ved vi nu? Hvordan har de udviklet sig undervejs? Hvilke værdier 'bærer' de? (Jonas, Mille, Fighter, Annabell, Nina og Patrick)

Handling - gruppearbejde

Lav en handlingslinje med kapiteloverskrifter – evt. også med tidsangivelser – plot de vigtigste tidspunkter ind (bliv enige i gruppen)

Fortæller

'Fortælleren' Jonas: hvilken slags fortæller er han? Lav et billede/karakteristik af Jonas som fortæller. Hvad fortæller han og hvad udelader han?

Fortællingen

Hvad er fortællingens drivkraft? – Hvad fortæller romanen om lejren og de unges baggrund og muligheder?

Om Mors og Fars ideer med lejren. Hvad er deres idealisme? Hvad betyder Nye Begyndelser? Hvad betyder Ungdoms Initiativet?

Hvad bliver ikke fortalt?

Romanen fortæller i det hele taget mange ting om de 7 i gruppen, om Mor og Far og lejren. Men undlader også en del.

Lav en liste over ting, vi ikke får at vide, men selv må finde ud af, for at læse og forstå romanen.

Diskuter i grupper, hvad I finder frem til ikke bliver sagt

Nogle stikord kan være: den røde drik, pædagogisk metode, pionererne, Sunny Beach, nøglen, straffen for forseelser, osv

Genren gyser:

Karakteriser genren 'gyser' – brug opslagsværker og evt. wikipedia
Forklar, hvorfor forlaget mener, at Sort sommer er en psykologisk gyser

Fortolkning

Hvad drejer Sort sommer sig om?

Hvad vil det sige at være egnet?

Hvordan vil det gå de unge fra lejren?

Skriv et brev eller et postkort, fx et af disse muligheder:

Jonas – skriver et brev til Mille nogle måneder efter flugten fra lejren

Mille – skriver et brev til Jonas

Fighter – skriver et kort postkort til Jonas

Annabell – skriver et postkort til Patrick

Nina – skriver et postkort til Jonas; skriv ikke det af, der er skrevet i bogen

Hvor kan man læse og se flere gyserfortællinger?

Sara Skaarup: Helvedes hund og andre gysere, Forum, gys (C)

Kenneth Bøgh Andersen: Det gemmer sig i mørket – og andre gys, forum, gys

Kenneth Bøgh Andersen: Dødens sang - og andre gys, forum, gys

Gyserfilm – disse er fra Filmstriben.dk

Buldermanden

Lille Lise

Tifanfaya

December 2011

Anja Thingvad, Susanne Korsgaard Knudsen og Kurt Thybo